

З Україною в серці

*Співець
української землі
Василь
Стефаник*

До 150 річчя від дня народження українського
письменника-новеліста, громадсько-політичного діяча

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ СПИСОК

Запоріжжя
2021

Народився Василь Семенович Стефаник 14 травня 1871 р. у с. Русові (тепер Снятинського району Івано-Франківської області) в сім'ї заможного селянина.

У 1883 році Василь вступив до польської гімназії в Коломиї, де з четвертого класу брав участь у роботі гуртка гімназичної молоді. Учасники гуртка вели громадсько-культурну роботу серед селян (зокрема, організовували читальні).

Після 7 років навчання був змушений залишити навчальний заклад в Коломиї (у зв'язку із звинуваченням у нелегальній громадсько-культурній діяльності) і вступити до Дрогобицької гімназії. Але й там брав участь у громадському житті, став членом таємного гуртка молоді, особисто познайомився з Іваном Франком, з яким потім підтримував дружні зв'язки.

Після закінчення гімназії (1892 р.) Стефаник вступив на медичний факультет Краківського університету. Однак, за визнанням письменника, з тією медициною «вийшло діло без пуття». Замість студіювання медицини він поринає у літературне і громадське життя Кракова.

У 1897 році вперше побачили світ новели письменника, опубліковані у чернівецькому двотижневику «Праця». Через два роки у Чернівцях вийшла перша збірка новел «Синя книжечка», згодом – збірки «Камінний хрест» (1900), «Дорога» (1901), «Моє слово» (1905), «Земля» (1926). Особливо хвилювала В. Стефаника доля дітей. Про них він створив низку новел: «Новина», «Кленові листки», «Катруся» та інші.

У 1903 році Василь Семенович у складі делегації Галичини побував у Полтаві на відкритті пам'ятника І. Котляревському, де зустрівся з Лесею Українкою, М. Коцюбинським, М. Лисенком, Г. Хоткевичем та іншими діячами української культури. Тоді ж відвідав могилу Т. Шевченка в Каневі.

1904 рік приніс зміни в особисте життя – одруження з дочкою священника Ольгою Гаморак. Молода сім'я оселилась у с. Стецева поблизу рідного Русова.

У 1908 році селяни Покуття обрали добре знаного на той час письменника депутатом до австро-угорського парламенту і він десять років відстоював їхні інтереси в урядових і судових установах.

У 1910 році з дружиною та трьома синами повернувся до рідного Русова. Важким для письменника став 1914 рік: почалася Перша світова війна, у лютому померла дружина, залишивши його з трьома малолітніми дітьми. Попри це громадську активність В. Стефаник не припинив. Зокрема, брав активну участь у відзначенні 100-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка.

У березні 1915 року за фальшивим доносом В. Стефаника було заарештовано, проте завдяки клопотанням Марка Черемшини невдовзі звільнено. Якийсь час він жив у Відні, де знову, після п'ятнадцятирічної перерви, повернувся до літературної праці. Написав новелу «Марія», яку присвятив пам'яті Івана Франка.

Письменник уважно стежив за тодішніми подіями в Україні, покладав великі сподівання на розбудову української державності. Саме він очолив урядову делегацію ЗУНР, яка приїжджала у січні 1919 року до Києва у зв'язку з проголошенням Акту Злуки обох частин України в єдину соборну державу. Після громадянської війни і поразки визвольних змагань болісно переживав крах своїх сподівань.

У 1933 році на знак протесту проти штучного голодомору Василь Стефаник відмовився від державної пенсії. Дізнавшись про цю ситуацію, митрополит Андрій Шептицький призначив письменникові пенсію від Української греко-католицької церкви. Стефаник попросив касира видати призначену суму дрібними монетами. З великою торбиною мідяків письменник вийшов на майдан і роздав милостиню жебракам з проханням помолитися за убієнних голодом українців.

Останні роки життя Василь Стефаник тяжко хворів, переніс частковий параліч, запалення легенів. Смерть обірвала його життя 7 грудня 1936 року. Похований на пагорбі недалеко від рідного дому у селі Русів.

Твори

1. 499494 У1 С79 Вибране / Василь Стефаник. – Ужгород : Карпати, 1979. – 392 с.
2. Кф615 У2 С79 Вибране / В. Стефаник. – Зальцбург : «Нові Дні», 1946. – 88 с.
3. 353149 У1 С79 Вибрані твори / В. С. Стефаник. – К. : Держлітвидав УРСР, 1962. – 242 с. – Є вид. 1958 р.
4. 890269 У1 С79 Вибрані твори / Василь Стефаник. – Х. : Ранок : Веста, 2003. – 188 с.
5. 988533 У1 С79 Вибрані твори / Василь Стефаник. – Ужгород : Карпати, 2010. – 272 с.
6. 980225 У1 С79 І чого ти, серце моє... : вибране / Василь Стефаник. – [К.] : Академія, 2015. – 272 с.
7. 353151 У1 С79 Избранное / В. С. Стефаник ; пер. с укр., предисл. С. А. Крыжановского ; сост. и коммент. В. М. Лесина. – М. : Худож. лит., 1971. – 223 с.
8. 353159 У1 С79 Избранные произведения / В. С. Стефаник ; пер. с укр. , вступ. ст. С. А. Крыжановского. – К. : Гослитиздат УССР, 1951. – 208 с.
9. 353158 У1 С79 Катруся : вибрані твори : для серед. шк. віку / Василь Стефаник. – К. : Веселка, 1981. – 336 с. – Є вид. 1971 р.
10. М157459 У1 С79 Камінний хрест : вибрані твори / Василь Стефаник. – К. : Знання, 2017. – 240 с. – Є вид. 2006, 1955 рр.
11. М124218 У1 С79 Кленові листки : новели / Василь Стефаник. – К. : Дніпро, 1987. – 236 с. – Є вид. 1966 р.
12. 353161 У2 С79 Кленовые листья [и другие рассказы] / Василь Стефаник ; пер. с укр., вступ. ст. Л. Нестеренко. – М. : Гослитиздат, 1953. – 77 с.
13. 877259 У2 С79 Моє слово : новели, оповідання, автобіогр. та крит. матеріали, витяги з листів : для серед. та ст. шк. віку / Василь Стефаник ; упоряд., передм., прим. Людмили Дем'янівської. – К. : Веселка, 2001. – 320 с. – Є вид. 2000, 1950 рр.
14. 447460 У1 С79 Новели / В. С. Стефаник ; [вступ. ст. та приміт. д-ра філол. наук В. М. Лесина]. – Ужгород : Карпати, 1977. – 176 с.
15. 602830 У1 С79 Новеллы / В. С. Стефаник ; [пер. с укр. и примеч. В. Россельс]. – М. : Наука, 1983. – 288 с.
16. 353165 У1 С79 Новина / В. С. Стефаник. – К. : Держлітвидав УРСР, 1956. – 23 с.
17. 311497 8У1 С79 Публіцистика. Вибране із статей, промов та листів / В. С. Стефаник ; [вступ. ст. С. Крижанівського]. – К. : Держлітвид України, 1953. – 110 с.
18. М88618 У2 С79 Рассказы / В. Стефаник ; пер. с укр. – М. : Правда, 1954. – 39 с.
19. 353173 У2 С79 Рассказы / В. Стефаник ; пер. с укр. Н. Ляшко. – Симферополь : Крымиздат, 1955. – 240 с.
20. Ф84708 У1 С79 Твори / Василь Стефаник ; за ред. Юрія Гаморака ; графіка Івана Остафійчука. – Львів : Піраміда, 2015. – 320 с.
21. 828932 У1 С79 Твори / Василь Стефаник ; [упорядкув., підгот. текстів та прим. В. М. Лесина і Ф. П. Погребенника]. – К. : Дніпро, 1984. – 551 с. – Є вид. 1964 р.

Література про життя та творчу діяльність

22. 310398 83.3(4=Укр)1 Б23 Бандура О. М. Василь Стефаник / О. М. Бандура. – Львів : Кн.-журн. вид-во., 1956. – 132 с.
23. 310500 8У2 Б83 Борщевський В. Вивчення творчості Василя Стефаника в школі / В. Борщевський. – К. : Рад. шк., 1954. – 56 с.
24. М139418 83.3(4=Укр)6 Г56 Гнідан О. Д. Василь Стефаник: життя і творчість : посіб. для вчителя / О. Д. Гнідан. – К. : Рад. школа, 1991. – 222 с.
25. 955372 83.3(4=Укр)6 Г67 Горак Р. Д. Кров на чорній ріллі : есе-біографія Василя Стефаника / Р. Д. Горак. – К. : Академія, 2010. – 608 с.
26. 601807 8У1 Г85 Грицюта М. С. Художній світ В. Стефаника / М. С. Грицюта. – К. : Наук. думка, 1982. – 200 с.

27. М148845 83.3(4=Укр)1 Ж85 Жук Н. Й. Василь Стефаник (Літературний портрет) / Н. Й. Жук. – К. : Вид-во худож. літ-ри, 1960. – 95с.
28. 310691 8У1 Ж85 Жук Н. Й. «Його новели – як найкращі народні пісні». До 100-річчя від дня народження Василя Стефаника / Н. Й. Жук. – К. : Т-во «Знання» УРСР, 1971. – 48 с.
29. Кф292 83.3(4Укр)1 К55 Кобзей Т. Великий різьбар українських селянських душ. Життя і творчість В. Стефаника / Т. Кобзей ; Наук. т-во ім. Шевченка. – Торонто : «Снятинщина», 1966. – 254 с.
30. 310949 8У1 К72 Костащук В. А. Володар дум селянських В. А. Костащук. – 2-е доп. вид. – Ужгород : Карпати, 1968. – 200 с
31. Бр 8У:92 К85 Крижанівський С. Василь Стефаник. Критико-біографічний нарис / С. А. Крижанівський. – К. : Держлітвид України, 1946. – 41 с.
32. Бр 8У(092) К85 Крижанівський С. А. Життя і творчість Василя Стефаника. Стенограма лекції / С. А. Крижанівський. – К. : Київ. обл. друк., 1950. – 31 с.
33. М153575 83.3(4=Укр)6 К88 Кубик М. У земляків Стефаника / М. Кубик. – Ужгород : Карпати, 1969. – 96 с.
34. 311041 83.3(4=Курс)6 Л50 Лесин В. М. Василь Стефаник – майстер новели / В. М. Лесин. – [2-е, доп. вид.]. – К. : Дніпро, 1970. – 332 с.
35. М93767 83.3(4=Укр)6 Л50 Лесин В. М. Василь Стефаник: нарис життя і творчості / В. М. Лесин. – К. : Дніпро, 1989. – 150 с.
36. 311040 8У1 Л50 Лесин В. М. Творчість Василя Стефаника. (Ідейно-творчі шукання письменника. Новелістична майстерність) / В. М. Лесин. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1965. – 214 с.
37. М93147 8У1 Л64 Літературно-меморіальний музей В. С. Стефаника : путівник / К. В. Стефаник, Б. П. Галюк. – Ужгород : Карпати, 1981. – 46 с.
38. Кф762 83.3(4=Курс)1 Л86 Луців Л. Василь Стефаник - співець української землі / Л. Луців. – Нью-Йорк; Джерзі Ситі : Свобода, 1972. – 488 с.
39. М7779 8У1 М59 Микитась В. Л. Правда про Василя Стефаника. Проти буржуазно-націоналістичних фальсифікацій творчості письменника / В. Л. Микитась. – К. : Наук. думка, 1975. – 93 с.
40. М36891 016:821.161.2 П43 Погребенник Ф. П. Василь Стефаник : семінарій / Ф. П. Погребенник. – К. : Вища школа, 1979. – 192 с.
41. 407422 8У1 П43 Погребенник Ф. П. Василь Стефаник у слов'янських літературах / Ф. П. Погребенник. – К. : Наук. думка, 1976. – 295 с.
42. 525835 83.3(4=Укр)1 П43 Погребенник Ф. П. Сторінки життя і творчості Василя Стефаника / Ф. П. Погребенник. – К. : Дніпро, 1980. – 350 с.
43. М39216 74.261.84 П84 Проценко І. В. Вивчення творчості Василя Стефаника : посіб. для вчителя / І. В. Погребенник. – К. : Рад. шк., 1979. – 112 с.
44. 994432 У2 П84 Процюк С. Степан Процюк про Василя Стефаника, Карла-Густава Юнга, Володимира Винниченка, Архипа Тесленка, Ніку Турбіну. – К. : УкрНДІСВД, 2018. – 112 с.
45. 967258 У2 П84 Процюк С. В. Троянда ритуального болю : роман про Василя Стефаника / С. В. Процюк. – К. : Академія, 2010. – 184 с.
46. М5003 8У1 С72 Співець знедоленого селянства. Відзначення сторіччя з дня народження Василя Стефаника : [зб. документів та матеріалів]. – К. : Дніпро. – 1974. – 198 с.
47. Бр 8У1 С79 Василь Стефаник / авт.-упоряд. М. В. Гуць. – К. : Рад. шк., 1983. – 31 с.
48. 320902 016:821.161.2 С79 Василь Стефаник : бібліогр. покажч. / АН УРСР, Львів. б-ка АН УРСР ; [склав О. П. Куш]. – К. : Вид-во АН УРСР, 1961. – 168 с.
49. Ф55475 83.3(4=Укр)6 С79 Василь Стефаник: життя і творчість у документах, фотографіях, ілюстраціях : [альбом] / авт.-упоряд. Ф. П. Погребенник. – [К. : Рад. шк., 1987]. – 144 с.
50. 694623 016:821.161.2 С79 Василь Стефаник : покажч. літ. за 1961-1981 рр. / АН УРСР, Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника ; [уклад. Л. І. Ільницька]. – Львів : [б. в.], 1985. – 132 с.

51. 960381 016:82(477).09 С79 Василь Стефаник і Прикарпаття : рек. бібліогр. покажч. / Упр. культури Івано-Франків. облдержадмін., Івано-Франків. ОУНБ ім. І. Франка ; [відп. за вип. Л. В. Бабій ; уклад.: О. І. Черепович, І. А. Бурда]. – Івано-Франківськ : [Місто НВ], 2011. – 68 с.
52. 311499 83.3(4=Укр)1 С79 Василь Стефаник у критиці та спогадах: статті, висловлювання, мемуари : [упоряд., вступ. ст. та прим. канд. філол. наук Ф. Погребенника]. – К. : Дніпро, 1970. – 482 с.
53. Ф71447 83.3(4=Укр) У74 Усе для школи: українська школа. Вип. 3: Василь Стефаник. 10 клас / голов. ред. Г. Чопик. – К. : АртЕк, 2001. – 64 с.

* * *

54. Бабій В. Жінки, яких він кохав // Київ. – 2005. – № 7-8. – С. 149-164.
55. Букса І. Фальсифікація творчості В. Стефаника // Рідна школа. – 1992. – № 3-4. – С. 89-91.
56. Вавжонек М. Василь Стефаник як представник галицьких радикалів // Укр. іст. журн. – 2014. – № 5. – С. 49-60.
57. Ващенко О. Василь Стефаник. Життєвий і творчий шлях неперевершеного новеліста // Укр. мова та літ. – 2014. – № 9. – С. 35-39.
58. Гладкий В. Стефаник перекладає // Слово і час. – 1991. – № 5. – С. 26-31.
59. Горак Р. Фрагмент роду Василя Стефаника : [на основі даних із метрич. книг Держ. архіву Івано-Франків. обл.] // Дзвін. – 2006. – № 5-6. – С. 105-108.
60. Горболіс Л. Карби життєвого шляху Василя Стефаника // Дивослово. – 1996. – № 9. – С. 42-46.
61. Зубович В. Проза Василя Стефаника і наукове сьогодення // Слово і час. – 2002. – № 6. – С. 87-90.
62. Кучинський М. Сильові особливості новел В. Стефаника антивоєнного циклу // Дивослово. – 1995. – № 5-6. – С. 32-35.
63. Музичка М. Штрихи до біографії Василя Стефаника // Дивослово. – 1995. – № 5-6. – С. 30-32.
64. Сенік Л. Василь Стефаник: погляд крізь століття // Дзвін. – 2004. – № 5-6. – С. 146-148.
65. Токарік М. Новели Василя Стефаника як експресіоністичне відображення дійсності // Дивослово. – 2008. – № 2. – С. 28-33.
66. Хорунжий Ю. Писано коротко і ... страшно : до 110-річчя від дня народження В. Стефаника // Людина і світ. – 1981. – № 5. – С. 36-39.
67. «Це митець з Божої ласки...» : до 140-річчя від дня народження Василя Стефаника (1871-1936) // Календар знамен. і пам'ят. дат. – 2011. – № 2. – С. 61-73. – Бібліогр.: с. 70-73.
68. Шудря М. Бетховен українського слова // Дивослово. – 1996. – № 9. – С. 7-8.
69. Шумило Н. Літературний феномен Василя Стефаника // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2001. – № 3. – С. 34-42.
70. Ярош Я. Жив із Богом у серці // Дзвін. – 2001. – № 7. – С. 149-151.

Відділ наукової інформації
та бібліографії
Запоріжжя, пр. Соборний, 142
061 787 53 57
bibliograf.zounb@gmail.com
bibliograf@zounb.zp.ua
facebook.com/bibliograf.zounb